

LATVIJAS REPUBLIKAS SATVERSMES TIESAS KOLĒGIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV 1010

Tālrunis: 67830735, 67210274 Fakss: 67830770
e-mail: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

LĒMUMS PAR LIETAS IEROSINĀŠANU

Rīgā

2019. gada 18. jūlijā

Satversmes tiesas 1. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētāja Ineta Ziemele, tiesneši Daiga Rezevska un Artūrs Kučs,

kolēģijas sēdē izskatījusi Satversmes tiesā saņemto Sandras Pīlātes (turpmāk – Pieteikuma iesniedzēja) pieteikumu par lietas ierosināšanu (pieteikums Nr. 88/2019),

konstatēja:

1. Pieteikuma iesniedzēja lūdz Satversmes tiesu:

1.1. atzīt Civilprocesa likuma 434. panta otrās daļas 1. punktu, ciktāl tas noteic, ka Augstākās tiesas rīcības sēdes lēmums par atteikšanos ierosināt kasācijas tiesvedību nav pārsūdzams, un 464. panta 4.¹ daļu (turpmāk – apstrīdētās normas) par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 92. panta pirmajam teikumam un spēkā neesošu attiecībā uz Pieteikuma iesniedzēju no viņas pamattiesību aizskāruma rašanās brīža;

1.2. apturēt Kurzemes apgabaltiesas 2018. gada 18. maija sprieduma civillietā Nr. C04323709 izpildi.

2. Civilprocesa likuma 434. panta otrās daļas 1. punkts paredz, ka apelācijas instances tiesas spriedums, par kuru ir iesniegta kasācijas sūdzība, stājas likumīgā spēkā vienlaikus ar Augstākās tiesas rīcības sēdes lēmumu, ja ar šo lēmumu atteikts ierosināt kasācijas tiesvedību.

Civilprocesa likuma 464. panta 4.¹ daļa noteic, ka Augstākās tiesas rīcības sēdē pieņemto lēmumu par kasācijas tiesvedības ierosināšanu, par atteikšanos ierosināt kasācijas tiesvedību, par lietas nodošanu izskatīšanai kasācijas kārtībā Augstākās tiesas paplašinātā sastāvā, kā arī par atteikšanos pieņemt blakus sūdzību var sastādīt rezolūcijas veidā, ievērojot šā likuma 229. panta otrajā daļā noteikto.

3. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 20. panta piektajai daļai, lemjot par to, vai uz saņemtā pieteikuma pamata lieta ir ierosināma, kolēģija izvērtē, vai:

- 1) lieta ir piekritīga Satversmes tiesai;
- 2) iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu;
- 3) pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 18.–19.³ panta prasībām;
- 4) pieteikums nav iesniegts par jau izspriestu prasījumu;
- 5) pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums vai faktisko apstākļu izklāsts pēc būtības ir mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, par kuru lēmusi kolēģija.

4. Satversmes tiesas likuma 16. panta 1. punkts noteic, ka Satversmes tiesa izskata lietas par likuma atbilstību Satversmei. Līdz ar to pieteikumā ietvertais prasījums ir piekritīgs Satversmes tiesai.

5. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 17. panta pirmās daļas 11. punktu persona pieteikumu Satversmes tiesā var iesniegt tikai Satversmē noteikto pamattiesību aizskāruma gadījumā.

No pieteikuma un tam pievienotajiem dokumentiem izriet, ka ar Senāta rīcības sēdes lēmumu, kas pieņemts, citstarp pamatojoties uz Civilprocesa likuma 464. panta 4.¹ daļu, atteikts ierosināt kasācijas tiesvedību sakarā ar Pieteikuma

iesniedzējas kasācijas sūdzību. Senāta rīcības sēdes lēmums nav pārsūdzams. Saskaņā ar Civilprocesa likuma 434. panta otrās daļas 1. punktu līdz ar minētā rīcības sēdes lēmuma pieņemšanu stājies spēkā arī pārsūdzētais apelācijas instances tiesas spriedums. Tādējādi apstrīdētās normas Pieteikuma iesniedzējai ir piemērotas, un pieteikumā ir norādīts uz viņai Satversmes 92. panta pirmajā teikumā noteikto pamattiesību iespējamo aizskārumu.

Līdz ar to Pieteikuma iesniedzēja ir tiesīga iesniegt pieteikumu, ievērojot konstitucionālajai sūdzībai Satversmes tiesas likuma 18. un 19.² pantā noteiktās prasības.

6. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 19.² panta otrajai daļai persona var iesniegt konstitucionālo sūdzību Satversmes tiesai vienīgi gadījumā, ja viņa ir izmantojusi visas iespējas aizstāvēt savas tiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem, vai arī ja personai šādu iespēju nav.

No pieteikuma secināms, ka Pieteikuma iesniedzējai nav iespēju aizstāvēt savas tiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem, jo Senāta rīcības sēdes lēmums nav pārsūdzams.

Satversmes tiesas likuma 19.² panta ceturtais daļas otrais teikums nosaka: „Ja nav iespēju Satversmē noteiktās pamattiesības aizstāvēt ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem, konstitucionālo sūdzību (pieteikumu) Satversmes tiesai var iesniegt sešu mēnešu laikā no pamattiesību aizskāruma brīža.”

Konkrētajā gadījumā termiņš konstitucionālās sūdzības iesniegšanai ir skaitāms no brīža, kad Senāts rīcības sēdē ir nolēmis atteikties ierosināt kasācijas tiesvedību civillietā Nr. C04323709, tas ir, no 2019. gada 12. aprīļa. Pieteikums Satversmes tiesā saņemts 2019. gada 10. jūlijā. Tādējādi minētais sešu mēnešu termiņš ir ievērots.

Līdz ar to pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta otrajā daļā un ceturtais daļas otrajā teikumā noteiktajām prasībām.

7. Satversmes tiesas likuma 18. panta pirmās daļas 4. punkts noteic, ka pieteikumā jānorāda juridiskais pamatojums. Juridiskais pamatojums nozīmē

juridisko argumentāciju, kurā pamatota katras apstrīdētās normas neatbilstība pieteikumā norādītajai augstāka juridiska spēka tiesību normai. Turklāt saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 20. panta sesto daļu Satversmes tiesa var atteikties ierosināt lietu, ja konstitucionālajā sūdzībā sniegtais juridiskais pamatojums ir acīmredzami nepietiekams prasījuma apmierināšanai.

Pieteikuma iesniedzēja uzskata, ka Civilprocesa likuma 434. panta otrās daļas 1. punkts neatbilst Satversmes 92. pantam, ciktāl tas liedz pārsūdzēt Senāta rīcības sēdes lēmumu par atteikšanos ierosināt kasācijas tiesvedību.

Pamatojot apstrīdētās normas iespējamo neatbilstību Satversmes 92. panta pirmajam teikumam, pieteikumā nepieciešams norādīt: 1) vai apstrīdētajā normā ir ietverts šajā Satversmes normā noteikto pamattiesību ierobežojums; 2) vai šis ierobežojums ir noteikts ar likumu un vai tam ir leģitīms mērķis; 3) vai ierobežojums ir atbilstošs samērīguma principam (*sk., piemēram, Satversmes tiesas 2010. gada 17. maija sprieduma lietā Nr. 2009-93-01 12. punktu*). Pamatojot ierobežojuma neatbilstību samērīguma principam, pieteikumā jānorāda: 1) vai izraudzītie līdzekļi ir piemēroti leģitīmā mērķa sasniegšanai; 2) vai leģitīmo mērķi nevar sasniegt ar indivīda tiesības mazāk ierobežojošiem līdzekļiem; 3) vai ierobežojums ir atbilstošs jeb vai labums, ko iegūst sabiedrība, ir lielāks par indivīda tiesībām nodarīto kaitējumu (*sk., piemēram, Satversmes tiesas 2012. gada 20. aprīļa sprieduma lietā Nr. 2011-16-01 12. punktu*).

Satversmes tiesa ir atzinusi, ka Satversmes 92. panta pirmais teikums neparedz valsts pienākumu nodrošināt ikvienas civillietas izskatīšanu kasācijas kārtībā. Arī tiesības uz pieeju kasācijas instances tiesai neietver prasību ikvienu lietu izskatīt pēc būtības un sagatavot pilnu tiesas spriedumu. Turklāt Satversmes 92. panta pirmais teikums neliedz valstij noteikt, kādas lietas un ar kādiem nosacījumiem ir izskatāmas kasācijas tiesvedības kārtībā, tostarp atvēlot noteiktu rīcības brīvību kasācijas instances tiesai, lai tā varētu izvērtēt konkrētu lietu izskatīšanas nepieciešamību (*sk. Satversmes tiesas 2013. gada 21. oktobra sprieduma lietā Nr. 2013-02-01 10.3. un 11. punktu*).

Pieteikuma iesniedzēja uzskata, ka Civilprocesa likuma 434. panta otrās daļas 1. punkts nesamērīgi ierobežo viņas tiesības uz taisnīgu tiesu. Tomēr

Pieteikuma iesniedzēja nav norādījusi juridiskus argumentus tam, ka no Satversmes 92. panta pirmā teikuma izrietētu likumdevēja pienākums nodrošināt, lai Senāta rīcības sēdes lēmums, ar kuru atteikts ierosināt kasācijas tiesvedību, būtu pārsūdzams.

Līdz ar to pieteikuma juridiskais pamatojums šajā prasījuma daļā ir uzskatāms par acīmredzami nepietiekamu prasījuma apmierināšanai.

8. Pieteikuma iesniedzēja uzskata, ka Civilprocesa likuma 464. panta 4.¹ daļa neatbilst Satversmes 92. panta pirmajam teikumam, jo tā paredz, ka lēmumu par atteikšanos ierosināt kasācijas tiesvedību var sastādīt rezolūcijas veidā. Tādēļ Pieteikuma iesniedzējai neesot iespējas iepazīties ar Senāta motīviem, pieņemot rīcības sēdes lēmumu.

Pieteikumā ir sniegts faktisko apstākļu izklāsts, kā arī juridiskais pamatojums par minētās Civilprocesa likuma normas iespējamo neatbilstību Satversmes 92. panta pirmajam teikumam. Pieteikumam ir pievienoti dokumenti, kas nepieciešami lietas apstākļu noskaidrošanai.

Līdz ar to pieteikums šajā prasījuma daļā atbilst arī pārējām Satversmes tiesas likuma 18. un 19.² pantā noteiktajām prasībām.

9. Papildus prasījumam atzīt apstrīdētās normas par neatbilstošām Satversmes 92. panta pirmajam teikumam, Pieteikuma iesniedzēja lūdz apturēt Kurzemes apgabaltiesas 2018. gada 18. maija sprieduma civillietā Nr. C04323709 izpildi.

Satversmes tiesas likuma 19.² panta piektā daļa noteic, ka konstitucionālās sūdzības (pieteikuma) iesniegšana neaptur tiesas nolēmuma izpildi, izņemot gadījumus, kad Satversmes tiesa lēmusi citādi.

Satversmes tiesa ir atzinusi, ka nolēmuma izpildes apturēšana ir uzskatāma par ārkārtēju Satversmes tiesas procesa līdzekli, kas ir piemērojams vienīgi svarīgu mērķu sasniegšanai, piemēram, lai nodrošinātu personas tiesību aizsardzību tādos gadījumos, kad nolēmuma izpilde attiecīgajā vispārējās jurisdikcijas tiesas lietā pirms Satversmes tiesas nolēmuma spēkā stāšanās varētu

padarīt neiespējamu Satversmes tiesas nolēmuma izpildi vai radīt būtisku kaitējumu pieteikuma iesniedzējam. Tādējādi, lemjot par lūgumu apturēt tiesas nolēmuma izpildi, Satversmes tiesa izvērtē: 1) vai pieteikumā ir sniegts pamatojums šādam lūgumam; 2) vai lietā pastāv tādi apstākļi, kuru dēļ nolēmuma izpilde pirms Satversmes tiesas nolēmuma spēkā stāšanās varētu padarīt neiespējamu Satversmes tiesas nolēmuma izpildi, vai nolēmuma izpilde varētu radīt būtisku kaitējumu pieteikuma iesniedzējam (*sk., piemēram, Satversmes tiesas 2014. gada 19. jūnija rīcības sēdes lēmuma lietā Nr. 2014-09-01 4. un 5. punktu*).

Pieteikumā nav sniegts pamatojums tam, kādēļ Pieteikuma iesniedzējas situācijā būtu nepieciešama tiesas nolēmuma izpildes apturēšana. Arī no pieteikuma un tam pievienotajiem dokumentiem neizriet, ka konkrētajā gadījumā pastāv tādi apstākļi, kuru dēļ nolēmuma izpilde pirms Satversmes tiesas nolēmuma spēkā stāšanās varētu padarīt neiespējamu Satversmes tiesas nolēmuma izpildi.

Līdz ar to Pieteikuma iesniedzējas lūgums ir noraidāms.

Ņemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. pantu, Satversmes tiesas 1. kolēģija

nolēma:

1. Ierosināt Satversmes tiesā lietu “Par Civilprocesa likuma 464. panta 4.¹ daļas atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 92. panta pirmajam teikumam” pēc Sandras Pīlātes pieteikuma (pieteikums Nr. 88/2019).

2. Atteikties ierosināt lietu par Civilprocesa likuma 434. panta otrās daļas 1. punkta, ciktāl tas noteic, ka Augstākās tiesas rīcības sēdes lēmums par atteikšanos ierosināt kasācijas tiesvedību nav pārsūdzams, atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 92. panta pirmajam teikumam.

3. Uzaicināt institūciju, kas izdevusi apstrīdēto aktu, – Saeimu – līdz **2019. gada 18. septembrim** iesniegt Satversmes tiesai atbildes rakstu ar lietas faktisko apstākļu izklāstu un juridisko pamatojumu.

4. Noraidīt lūgumu apturēt Kurzemes apgabaltiesas 2018. gada 18. maija sprieduma civillietā Nr. C04323709 izpildi.

Lēmums nav pārsūdzams.

Kolēģijas priekšsēdētāja

I. Ziemele